

# VEILIGHEID

# HANDBOEK 2018

(t.b.v. uitzendkrachten)



Veldwerk Uitzendbureau B.V.

Veldwerk Agri B.V.



## Inleiding

In je werk kunt je te maken krijgen met bepaalde situaties of handelingen die gevaar kunnen opleveren voor je veiligheid en gezondheid. Daarom is het belangrijk dat de inlener / opdrachtgever je altijd op de hoogte brengt van de veiligheidsvoorschriften.

Werken via Veldwerk betekent dat je voor inleners werkzaam bent. Volgens de Arbowet dient de inlener voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden te zorgen. Veldwerk werkt dan ook alleen met inleners die zich aan deze plicht houden. De hoofdtaak van onze organisatie is om er voor te zorgen dat je bij de juiste inlener wordt ingezet. Het is heel belangrijk dat je kundig bent en jezelf thuis voelt in het werk dat je doet.

In je werk kunt je te maken krijgen met bepaalde situaties of handelingen die bij onkundig handelen een gevaar op zouden kunnen leveren voor je veiligheid en gezondheid of dat van anderen. Daarom is het belangrijk dat de inlener of je recruiter je altijd op de hoogte brengt van de veiligheidsvoorschriften zoals die gelden bij de inlener.

Als algemene aanvulling op de veiligheidsvoorschriften van de inlener, verstrekken wij dit veiligheidshandboek aan al onze uitzendkrachten. In dit veiligheidshandboek staan diverse situaties genoemd die je tijdens het werk kunt tegenkomen, waardoor onveilige situaties ontstaan. In dit veiligheidshandboek zijn richtlijnen en (wettelijke) verplichtingen aangegeven waar je, om onveilige situaties te voorkomen, je aan dient te houden.

## Team Veldwerk



## INHOUDSOPGAVE

---

Beleidsverklaring		pagina	04
	<b>Algemene veiligheidsvoorschriften</b>		
Artikel 1.	Verplicht	pagina	05
	<ul style="list-style-type: none"><li>○ Algemeen</li><li>○ De werkplek en de juiste houding</li><li>○ Persoonlijke beschermingsmiddelen</li></ul>		
Artikel 2.	Preventief	pagina	05
	<ul style="list-style-type: none"><li>○ Preventief Medisch Onderzoek (PMO)</li><li>○ Maak altijd melding!</li><li>○ Bedrijfshulpverlener (BHV-er)</li><li>○ Roken, alcohol en verdovende middelen</li><li>○ Voorzorgsmaatregelen bij brand en alarm</li><li>○ Ongevallen</li><li>○ Kleding en persoonlijke bezittingen</li><li>○ Persoonlijke hygiëne</li></ul>		
	<b>Industriële en agrarische beroepen</b>		
Artikel 1.	Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)	pagina	08
	<ul style="list-style-type: none"><li>○ Voetbescherming</li><li>○ Hoofdbescherming</li><li>○ Gehoorbescherming</li><li>○ Oogbescherming</li><li>○ Gezichts- en adembescherming</li><li>○ Arm- en handbescherming (handschoenen, mouwen en kappen)</li></ul>		
Artikel 2.	Hulpmiddelen bij tillen en dragen	pagina	09
Artikel 3.	Vorkheftruck	pagina	09
Artikel 4.	Handgereedschap en machines	pagina	10
Artikel 5.	Werken met bewegende delen	pagina	10
Artikel 6.	Werken met gevaarlijke stoffen	pagina	10
Artikel 7.	Gewasbescherming	pagina	11
Artikel 8.	Werken op hoogte	pagina	11
	<ul style="list-style-type: none"><li>○ Veilig werken met steigers</li><li>○ Veilig werken met ladders</li><li>○ Buisrailsysteem</li></ul>		
Artikel 9.	Werken in besloten ruimtes	pagina	12
Artikel 10.	Werkvergunningen	pagina	13
	<b>Transport / chauffeur bedrijfsauto</b>		
Artikel 1.	Chauffeur bedrijfsauto	pagina	13
	<b>Administratieve beroepen</b>		
Artikel 1.	Veiligheidsregels voor beeldschermwerk	pagina	13
Artikel 2.	Inrichting van je werkplek	pagina	13
	<ul style="list-style-type: none"><li>○ Beeldscherm</li><li>○ Toetsenbord en muis</li><li>○ Zithouding</li><li>○ Werkbladhoogte</li><li>○ laptop</li></ul>		
Artikel 3.	Voorkomen is beter als genezen	pagina	14
	<ul style="list-style-type: none"><li>○ Oefening 1</li><li>○ Oefening 2</li><li>○ Oefening 3</li><li>○ Oefening 4</li></ul>		
Artikel 4.	Afwisseling loont	pagina	15
Artikel 5.	Toch klachten	pagina	15
	<b>BIJLAGEN</b>		
Bijlage 1.	Voorbeeld instructiekaart "Wat te doen bij brand-ongeval"	pagina	16
Bijlage 2.	Voorbeeld veiligheidspictogrammen	pagina	16



## BELEIDSVERKLARING

---

De directie van Veldwerk zal bij het voorbereiden en uitvoeren van het algemeen ondernemingsbeleid, zich onder andere richten op het vergroten van de veiligheid, het bevorderen van het welzijn en het voorkomen van ziekteverzuim in verband met de arbeid voor haar werknemers en uitzendkrachten.

Ons beleid is gericht op het bevorderen en handhaven van dusdanige werkwijzen en gedrag dat persoonlijk letsel en/of schade aan de gezondheid van medewerkers en derden, alsmede materiële- en milieuschade voorkomen wordt. Uitgangspunt van het beleid is om te voldoen aan de dynamische regel- en wetgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden, veiligheid, gezondheid en milieu. Het streven is om een continue verbetering van de arbeidsomstandigheden, veiligheid, gezondheid en milieu door te voeren in onze organisatie. Om dit te bewerkstelligen, wordt er jaarlijks een activiteitenplan opgesteld waarin concrete doelstellingen ten aanzien van de gezondheid en veiligheid van alle werknemers worden opgesteld en opgevolgd. Deze doelstellingen worden periodiek geëvalueerd door de directie.

Van iedere medewerker(ster) wordt verwacht dat hij/zij zijn/haar activiteiten binnen de bekleedde functie en de daaraan ontleende rechten, verantwoordelijkheden en algemeen geaccepteerde gebruiken, volgens dit handboek uitvoert en dat hij/zij een actieve bijdrage levert aan de uitvoering van het geformuleerde beleid. Deze beleidsverklaring is openbaar en ligt ter inzage voor alle werknemers bij de directie. Deze beleidsverklaring zal elke drie jaar, of indien wettelijke omstandigheden dit vereisen, worden herzien.

Mede door middel van deze beleidsverklaring willen wij kenbaar maken dat het beleid van onze onderneming gericht is op:

- Het uitvoeren van de werkzaamheden zoals overeengekomen met onze inleners en zodanig dat onze inleners tevreden zijn en blijven.
- Het zo goed mogelijk waarborgen van de veiligheid en gezondheid van indirecte medewerkers, directe medewerkers / inleenmedewerkers en derden, evenals de zorg voor het milieu.
- Zorgzame plaatsing van uitzendkrachten waarbij er duidelijke afspraken gemaakt worden met de inlener om de veiligheidsregels te respecteren.
- Het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van onveilige situaties en/of onveilige handelingen, waardoor persoonlijk letsel en / of materiële schade zou kunnen optreden.
- Het voldoen aan de voorwaarden zoals omschreven in de criteria van de veiligheid checklist uitzendbureaus (VCU) met als doel werkzaamheden in overeenstemming met de geldende voorschriften en wettelijke regels uit te voeren en op te leveren.
- Het streven naar continue verbetering op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Dit beleid is nader uitgewerkt in doelstellingen en procedures en heeft betrekking op alle activiteiten van de organisatie, voor zowel de indirecte medewerkers als de directe medewerkers, inleen medewerkers en uitzendkrachten.

Het beleid is gebaseerd op de overtuiging dat een geïntegreerde aanpak van voorzorgsmaatregelen, arbeidsomstandigheden en veilig werken (in de ruimste zin van het woord) essentieel is voor het minimaliseren van bedrijfsongevallen.

De Directie  
*Veldwerk Uitzendbureau BV*  
*Veldwerk Agri BV*



## Algemene veiligheidsvoorschriften

---

Wanneer je naar een inlener / opdrachtgever gaat, heb je vanuit Veldwerk doorgekregen welke werkzaamheden je dient te verrichten. Het is belangrijk dat je het werk uitvoert onder veilige en gezonde omstandigheden. Als het om werk gaat dat risico's met zich meebrengt, ben je daarvan, vóór aanvang van je werkzaamheden, op de hoogte gesteld en zijn zowel vanuit opdrachtgever en/of Veldwerk de nodige maatregelen getroffen. Veldwerk heeft dit in overleg gedaan met het bedrijf waarvoor je werkzaam zult zijn. Het kan voorkomen dat een opdracht verandert of dat je toch een onveilige situatie tegenkomt. Daarom zijn er een aantal algemene regels / instructies opgesteld die aangeven wat je moet doen in bepaalde situaties.

Natuurlijk houd je je aan de instructies die je hebt gekregen. De meeste ongevallen of gezondheidsklachten zijn namelijk eenvoudig te voorkomen door het opvolgen van deze instructies. In alle situaties geldt dat je eerst denkt en dan pas doet. Of dat nu gaat om het tillen van bijvoorbeeld dozen met pakken papier of het handelen bij een ongeval. Neem in elk geval nooit onnodig risico.

### Artikel 1. Verplicht

Als werknemer ben je verplicht om de belangrijkste regels te kennen. Lees deze aandachtig door. Veel bedrijven hebben ook nog eigen veiligheidsregels. Zorg ervoor dat je die ook kent, voordat je aan de slag gaat. Twijfel je of je de juiste regels kent, vraag ons dan welke voorschriften je moet kennen.

*Algemeen:*

- Houd je aan de aanwijzingen en instructies van je leidinggevende.
- Gebruik de uitgereikte persoonlijke beschermingsmiddelen, gereedschappen en materialen op de aangegeven wijze. Vaak zorgt Veldwerk voor werkkleding en/of werkschoenen.
- Vermijd contact met chemische stoffen.
- Eet, drink en rook alleen tijdens pauzes etc. op de plaatsen waar dat mag.
- Houd je werkplek opgeruimd.

*De werkplek en de juiste houding:*

- Volg de regels en de instructies rondom het zitten en tillen op je werkplek goed op.
- Zorg voor voldoende afwisselend werk en benut de pauzes.
- Zorg voor een juiste instelling van hulpmiddelen ( apparatuur, bureau / werktafel, toetsenbord en beeldscherm).
- Maak op je werkplek onderscheid tussen verschillende werkzaamheden.
- Draag de vereiste (veiligheids)kleding volgens de voorschriften van het bedrijf waar je werkt.
- Let op je houding tijdens het werk.

*Persoonlijke beschermingsmiddelen:*

Indien er persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking worden gesteld ben je verplicht deze te gebruiken.

- Oogbescherming; daar waar gevaar dreigt voor oogletsel, ben je verplicht je ogen te beschermen.
- Adembescherming; wordt gebruikt tegen stoffen die ons lichaam door de mond en neus kunnen bereiken en als er minder dan 20% zuurstof in de lucht zit.
- Gehoorbescherming; vanaf 60 dB kan lawaai schadelijk zijn, als je er langdurig in moet werken.
- Bescherming van lichaamsdelen. Dit kan door middel van: een veiligheidshelm, handschoenen, veiligheidsschoenen, laarzen, een overall.

### Artikel 2. Preventie

#### 1. Preventief Medisch Onderzoek (PMO)

Je gezondheid is allesbepalend voor je inzetbaarheid. Daarom willen we voorkomen dat je ziek wordt. Veiligheidseisen op het werk dragen daaraan bij, maar ook je eigen verantwoordelijkheid. Als je gezondheidsklachten hebt die mogelijk een relatie hebben met je werkzaamheden, dan dien je deze te melden bij je Recruiter. Gezamenlijk kunnen we dan kijken welke oplossingen geboden kunnen worden.



Als je tenminste één jaar in dienst bent van Veldwerk Uitzendbureau, is het mogelijk om een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) aan te vragen. Tijdens dit onderzoek wordt gekeken naar de gezondheidsrisico's van je werkzaamheden en hoe we die risico's kunnen beperken. Uiteraard is met de arbodienst overeengekomen dat je privacy altijd wordt gerespecteerd. Werknemers kunnen, volgens de volgende staffel, voor rekening van de werkgever een gericht arbeidsgezondheidskundig onderzoek laten verrichten:

- Vanaf 18 tot en met 35 jaar een maal per vier jaar.
- Vanaf 35 tot en met 44 jaar een maal per drie jaar.
- Vanaf 45 tot en met 49 jaar een maal per twee jaar.
- Vanaf 50 jaar jaarlijks.

#### *Aanvragen via je contactpersoon*

Wil je graag in aanmerking komen voor een PMO, geef dit dan door aan je recruiter op de vestiging. Wij plannen dan een afspraak in bij de arbodienst. Deelname aan het PMO is vrijwillig en is niet verplicht en hier zijn geen kosten aan verbonden voor de werknemer.

#### *PMO via de opdrachtgever*

Diverse opdrachtgevers bieden hun medewerkers periodiek een PMO aan. Vaak is dit in de CAO (inleners-cao) bepaald. Uitzendkrachten dient dan ook de mogelijkheid geboden te worden deel te nemen aan dit onderzoek. Afhankelijk van de afspraken tussen de opdrachtgever en Veldwerk kunnen deze PMO's gehouden worden bij/door de opdrachtgever of bij/door een door Veldwerk gecontracteerde Arbodienst. Indien bij de opdrachtgever het PMO geldt als een CAO verplichting, ben je ook verplicht aan het onderzoek deel te nemen. De uitnodiging voor deelname aan een PMO in afstemming met de opdrachtgever wordt altijd door middel van een brief vanuit Veldwerk aan je verstrekt.

#### 2. Maak altijd melding!

Ongevallen, schades, incidenten en onveilige situaties moet je altijd melden. Zo weten we wat er is gebeurd en kunnen we nog beter proberen onveilige situaties in de toekomst te voorkomen.

- Meld een ongeval, schade, incident of onveilige situatie direct aan je leidinggevende en aan je contactpersoon bij Veldwerk.
- Verplaats of verwijder niets dat zou kunnen helpen bij een eventueel onderzoek naar de situatie.
- Onveilige situaties en handelingen of bijna-ongevallen kun je ook preventief melden via je contactpersoon bij Veldwerk.

#### 3. Bedrijfshulpverlener (BHV-er)

Elk bedrijf heeft bedrijfshulpverleners aangesteld. Dit zijn collega's die een speciale training hebben gevolgd om eerste hulp te kunnen verlenen en die ook bij calamiteiten zoals brand een belangrijke rol spelen. Zorg dat je weet wie de bedrijfs-hulpverleners zijn bij jouw bedrijf. Vraag ook altijd waar de EHBO-doos staat, zodat je er in noodgevallen niet naar hoeft te zoeken.

#### 4. Roken, alcohol en verdovende middelen

Roken en open vuur zijn in de meeste bedrijven verboden. Rook daarom alleen tijdens pauzes etc. op daartoe aangewezen plaatsen. Het nuttigen van alcohol en het gebruik van verdovende middelen op het werk is niet toegestaan. Vanzelfsprekend geldt ook dat je niet onder invloed van deze middelen op je werk verschijnt. Het overtreden van deze regels kan leiden tot ontslag en soms zelfs verwijtbaar ontslag. Hierdoor verlies je ook het recht op een uitkering.

#### 5. Voorzorgsmaatregelen bij brand en alarm

- In elk bedrijf zijn de vluchtroutes aangegeven met plattegronden; bekijk de route die geldt voor jouw werkplek.
- Vraag naar de alarmprocedures bij je leidinggevende of de bedrijfshulpverlener.
- Zorg dat je weet waar de nooduitgang(en) en blusapparaten zijn.



- Als je een brand signaleert, meld dat dan zo snel mogelijk via het bedrijfsalarmnummer, de bedrijfshulpverlener of leidinggevende. Vraag je leidinggevende wie hiervoor binnen het bedrijf de aangewezen persoon is.
- Ga nooit kijken naar een brand, maar verlaat je werkplek zo snel mogelijk via de aangegeven vluchtroute.
- Ga in geval van brand niet terug om persoonlijke bezittingen op te halen.

#### 6. Ongevallen

Als er ondanks de veiligheidsvoorschriften toch een ongeval plaatsvindt, blijf dan in de eerste plaats rustig en volg deze 5 vuistregels op:

1. Let op gevaar. Breng jezelf niet in gevaar om een ander te helpen, want daarmee is de kans op een dubbel ongeval groter. Breng dus eerst jezelf in veiligheid en kijk vervolgens hoe je anderen kunt helpen.
2. Ga na wat het slachtoffer mankeert.
3. Stel het slachtoffer gerust.
4. Laat snel deskundige hulp komen (bel 112 of de bedrijfshulpverlener).
5. Help het slachtoffer op de plaats van het ongeval. Verplaats het slachtoffer niet, tenzij het op deze plaats verder letsel oploopt.

Hoe te handelen in geval van brand en/of ongeval wordt vaak via speciale kaarten in bedrijfsruimtes aangegeven voor een voorbeeld hiervan zie *bijlage 3*.

#### 7. Kleding en persoonlijke bezittingen:

Bewaar uw persoonlijke bezittingen en buitenkleding in de u ter beschikking gestelde kledingkast. Na gebruik moet de kledingkast afgesloten zijn. De buitenkleding dient gescheiden van werkkleding te worden opgeslagen. Beschikt u niet over een kledingkast, dan dient u gebruik te maken van de aangewezen garderobe en/of kapstokken. Draag in productieruimten uitsluitend en in alle gevallen door het bedrijf beschikbaar gestelde:

- Veiligheidswerkschoenen.
- Werkjassen (waaronder wegwerpjassen).
- Wegwerphandschoenen (vaak verkrijgbaar via dispensers).
- Haarnetjes (het haar dient volledig bedekt te zijn).
- Oordopjes (waar nodig).

Zorg zelf voor een geschikte werkbroek. Voorwaarde is dat de broek de benen volledig bedekt, derhalve zijn korte (driekwart) broeken vaak niet toegestaan.

Draag bij direct contact met levensmiddelen altijd schone wegwerphandschoenen. Vervang daarom regelmatig de wegwerphandschoenen, hergebruik van wegwerphandschoenen is ten strengste verboden.

Binnen voedingsmiddelenbedrijven mogen werkjassen vaak niet gedragen worden tijdens toiletbezoek en pauzes;

Was regelmatig uw werkkleding. Let bij het wassen op de volgende punten:

- De was temperatuur dient zo hoog mogelijk te zijn, bij voorkeur 90 °C of hoger.
- Was ter voorkoming van contaminatie (bijvoorbeeld met allergenen) de werkjassen gescheiden van andere kleding.
- Houd schone en vuile werkkleding te allen tijde gescheiden, zowel tijdens het vervoer van en naar het werk, als tijdens pauzes.

#### 8. Persoonlijke hygiëne:

Kom altijd schoon en verzorgd naar het werk. Indien u werkzaam bent bij bedrijven waar u in contact komt met levensmiddelen gelden vaak de aanvullende regels:

- Overmatig gebruik van make-up, parfum en/of aftershave is niet toegestaan.
- Nagels moeten kort, schoon en ongelakt zijn. Kunstnagels zijn verboden.



- Was en desinfecteer uw handen minimaal op de volgende momenten:
  - Bij aanvang van de werkzaamheden.
  - Na toiletbezoek.
  - Na pauzes.
  - Na hoesten, niezen en/of neus snuiten.
- Neus peuteren, vingers aflikken, nagels bijten e.d. is niet toegestaan.
- Het dragen van sieraden, piercings in onbedekte lichaamsdelen en/of horloges is **verboden!** Voor het dragen van een gladde trouwring wordt soms een uitzondering gemaakt, al is het niet bevorderlijk voor de eigen veiligheid en de hygiëne.
- Dek wonden af met een blauwe metaalhoudende pleister. Deze worden door het bedrijf ter beschikking gesteld. Dek pleisters op handen af met een wegwerphandschoen om te voorkomen dat de pleister tussen de producten beland.

## Industriële en agrarische beroepen

---

### Artikel 1. Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)

De Opdrachtgever en/of Veldwerk stellen persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar, die horen bij de uitvoering van je werkzaamheden. Deze middelen staan ook op de ARBO-checklist. Door het gebruik van PBM's zijn de gevolgen van ongevallen te beperken, maar niet te voorkomen. Bijvoorbeeld: wanneer iemand een baksteen op zijn hoofd krijgt, kan dat tot een zeer ernstige hersenbeschadiging leiden of zelfs tot een dodelijk ongeval.

Met het gebruik van PBM's, in dit geval een veiligheidshelm, kan de ernst van de verwonding in dit voorbeeld beperkt worden tot niks of een lichte hersenschudding. De bijbehorende pictogrammen staan op *bijlage 3* vermeld.

Net zoals wij de wettelijke verplichting hebben om de PBM's te verstrekken, zo ben jij verplicht om ze correct te gebruiken en er goed voor te zorgen. Op die manier zorgen we samen voor jouw veiligheid; onze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

#### *Voetbescherming*

Draag veiligheidsschoenen of veiligheidslaarzen overal en altijd waar kans is op vallende voorwerpen, vallen of stoten tegen de voet, vallen door uitglijden, staan op puntige of scherpe voorwerpen, overmatige belasting van de enkel, middenvoet en/of het been, laag- en middenspanning, hoogspanning, warmte of koude, metaalspaten en agressieve stofdeeltjes of vloeistoffen.

Er bestaan 3 typen veiligheidsschoenen, te weten;

- Type S1: stalen neus en gesloten hiel.
- Type S2: idem als S1, met een waterdichte schacht.
- Type S3: idem als S2, met een stalen tussenzool.

#### *Hoofdbescherming*

Draag een helm overal en altijd waar u kans loopt door vallende voorwerpen geraakt te worden, laat de helm vervangen bij beschadiging en laat de helm vervangen wanneer de levensduur van de helm is verlopen.

#### *Gehoorbescherming*

Draag gehoorbescherming, wanneer het geluidsniveau op de werkplek meer dan 60 dB (a) bedraagt. Bij een geluidsniveau van 85 dB (a) of hoger is het zelfs wettelijk verplicht om gehoorbescherming te dragen. Gehoorbescherming is er in veel verschillende soorten; gehoorkappen geven over het algemeen meer bescherming als oordopje. Let wel, eenmaal opgelopen gehoorschade is nooit meer te herstellen!

#### *Oogbescherming*

Gebruik altijd oogbescherming bij slijpen, lassen, bikken, knippen, schoonblazen, werken met glas en bij het vastschieten van nietjes en spijkers of het werken met chemicaliën. Dit geldt ook wanneer deze werkzaamheden in de directe omgeving worden uitgevoerd.





### *Gezichts- en adembescherming*

Gebruik gezichts- en adembescherming wanneer de mogelijkheid aanwezig is dat gevaarlijke gassen, stoffen, rook of nevel worden ingeademd. Laat u goed informeren door de inlener wanneer welk beschermingsmiddel gebruikt dient te worden. Bij twijfel dient men de risico-inventarisatie en evaluatie van de inlener te raadplegen of de Arbodienst om advies vragen. Hierbij een greep uit de type maskers:

- Wegwerpmaskers: beschermen tegen onschadelijke vaste en vloeibare deeltjes.
- Half-gelaatsmaskers: beschermen tegen schadelijke gassen en dampen (met juist filter).
- Volgelaatsmaskers: beschermen tegen schadelijke gassen en dampen (met juist filter) en de ogen en huid zijn ook beschermd.
- Speciale filters: verschillende soorten filters voor bepaalde soorten gevaarlijke gassen en dampen.
- Verse luchtmaskers: schone lucht toevoer.
- Persluchtmaskers: alleen te gebruiken door speciaal opgeleide mensen.

### *Arm- en handbescherming (handschoenen, mouwen en kappen)*

Gebruik altijd arm- en handbescherming in de volgende situaties:

- Rondslingerende glassplinters of metalen deeltjes, vallende vonken, uitstekende scherpe delen (van machines en materialen), agressieve vaste of vloeibare stoffen, bij gebruik van messen, kou, trillingen.

### *Beschermende kleding*

Draag een (leren) schort bij gebruik van messen en in geval van vonk Vorming.

Beschermende kleding tegen de zon bestaat uit een lange broek, een shirt met lange mouwen en een pet. Winterkleding is een parka of winteroverall, muts en eventueel thermo ondergoed. Bij werken in koelcellen is speciale thermokleding nodig.

## **Artikel 2. Hulpmiddelen bij tillen en dragen**

In de industrie worden veel zware voorwerpen gebruikt: machines, onderdelen van installaties, maar ook eindproducten of bouwmaterialen. Om te voorkomen dat je onnodige blessures of zelfs blijvend letsel oploopt, vinden we het belangrijk dat je de regels naleeft die gelden voor het tillen en dragen van voorwerpen. Gebruik altijd hulpmiddelen bij dan 25 kg. Ook bij onhandig grote voorwerpen.

### *Tillen met de hand*

Houd de volgende regels in gedachten als je gaat tillen:

- Buk en til niet onnodig en gebruik bij voorkeur hulpmiddelen.
- Bedenk eerst hoe je een voorwerp gaat verplaatsen, maak de weg vrij van obstakels en ga dan pas over tot actie.
- Is de vloer waarover je moet bewegen glad, gebruik dan werkschoenen met een stroeve zool.
- Bepaal vooraf het gewicht en het zwaartepunt van de last.
- Ga recht voor het voorwerp staan dat je gaat tillen. Draai je rug nooit om te tillen, verplaats je voeten om recht te kunnen tillen.
- Zet je voeten op heupbreedte en zoek een goede balans voordat je begint met tillen.
- Buig door je knieën en houd je rug recht. Hiermee kun je de sterkste spieren belasten: je bovenbenen.
- Span je buikspieren aan om je rug te ontlasten en til met twee handen.
- Beweeg langzaam, houd de last zo dicht mogelijk bij je lichaam en til nooit hoger dan schouderhoogte.
- Luister naar je lichaam: pijn is een signaal van overbelasting. Je voelt dat zelf het beste. Beginnende klachten worden snel erger, dus forceer niets en gebruik hulpmiddelen waar mogelijk.

## **Artikel 3. Vorkheftruck**

Steekwagens, heftrucks en hijsgereedschappen helpen je bij het tillen van voorwerpen zwaarder dan 25 kg. Voor onhandig grote voorwerpen zijn er speciale hulpmiddelen. De specifieke instructies hiervoor krijg je op je werkplek. Voor het gebruik van een vorkheftruck gelden de volgende regels:



- Je bent 18 jaar of ouder en in het bezit van een geldig vorkheftruck. Gebruik een heftruck nooit als je er niet specifiek voor bent opgeleid.
- Controleer de vorkheftruck voordat je ermee gaat werken, rapporteer een defect direct en gebruik in dat geval de vorkheftruck niet.
- Vervoer nooit personen met een vorkheftruck, tenzij er een speciale passagierszitplaats is ingebouwd.
- Overschrijd nooit het aangegeven maximum laadgewicht.
- Zet de vorken zo breed mogelijk open.
- Vraag om een uitkijk (iemand die je aanwijzingen geeft tijdens het rijden) als de lading je zicht belemmert.
- Vermijd ongelijke obstakels en rijd met aangepaste snelheid afhankelijk van je lading.
- Rijd met gestreken vracht in een zo laag mogelijke stand. Verander de hoogte niet tijdens het rijden.
- Rij je zonder lading, houd dan de vorken laag en evenwijdig aan de grond.
- Rem voorzichtig en niet abrupt.

#### Artikel 4. Handgereedschap en machines

Ongevallen met handgereedschappen zijn vaak het gevolg van onjuist gebruik van het gereedschap. Een schroevendraaier dient bijvoorbeeld niet als breekijzer en een tang is niet bedoeld om als hamer te gebruiken. Een andere oorzaak is dat het gereedschap defect of versleten is. Als je gaat werken met handgereedschap (met of zonder aandrijving), gereedschapsmachines of las- en snijapparatuur gelden de bijbehorende veiligheidsregels.

- Zorg dat je de gebruiksaanwijzing en instructies kent die bij deze hulpmiddelen horen.
- Bedien nooit machines waarvoor je niet bent opgeleid.
- Verwijder nooit aangebrachte beveiligingen.
- Werk met veilige spanning: maximaal 50 volt gelijkspanning of maximaal 120 volt wisselspanning. Veilige spanning wordt gebruikt op plaatsen met een groter risico, zoals vochtige en besloten ruimtes. En zelfs veilige spanning is niet zonder risico's: als je zelf nat bent (bijvoorbeeld door zweet) of niet gezond, kun je ernstig letsel oplopen. Houd je dus altijd aan de veiligheidsvoorschriften!
- Gereedschap gebruik je uitsluitend waarvoor het is bedoeld.
- Houd gereedschap netjes en berg het na gebruik weer op in een gereedschapskist.
- Gebruik geen beschadigd of defect gereedschap en laat onderhoud aan elektrische gereedschappen alleen uitvoeren door daartoe bevoegde personen.

#### Artikel 5. Werken met bewegende delen

Machines en gereedschappen met bewegende delen, brengen risico's met zich mee. Om deze risico's te verminderen, kun je zelf een aantal voorzorgsmaatregelen nemen:

- Draag goed aansluitende kleding zonder wijde pijpen of mouwen.
- Je kleding mag geen rafels of scheuren hebben.
- Bind lange haren in een korte staart en draag een baardnetje als je een lange baard hebt.
- Draag geen handschoenen of ringen als je met je handen bij de bewegende delen kunt komen.
- Rem gereedschap nooit met je handen af, maar laat het uit zichzelf uitdraaien.
- Werk je met een los werkstuk, klem dat dan op een werkbank. Houd het nooit met je handen vast tijdens het werken.

#### Artikel 6. Werken met gevaarlijke stoffen

In de industriële sector wordt veel gewerkt met stoffen die bij verkeerd gebruik letsel kunnen veroorzaken aan materialen, personen, gebouwen, installaties of de omgeving. Dit kan een direct letsel zijn, zoals explosie of brand(wonden), maar ook letsel dat niet direct schadelijk lijkt zoals bodemvervuiling. Voor het werken met gevaarlijke stoffen is het van belang dat je de juiste pictogrammen herkent. Lees dus altijd voor het gebruik het etiket van het product waar je mee gaat werken en laat je zo nodig voorlichten door de opdrachtgever. Gevaarlijke stoffen komen voor in verschillende toestanden:

- Gas (bv. waterstofsulfide).



- Damp (bv. zoutzuur).
- Vaste stof (bv. soda).
- Vloeistof (bv. zwavelzuur).
- Nevel (bv. mist).
- Stof (bv. asbest).

Voor het werken met bovengenoemde stoffen is het belang dat je de volgende beschermende maatregelen treft:

Bij regelmatig contact met chemische stoffen is er kans op blijvende aandoeningen. Om dit te voorkomen is het volgende van belang:

- Vermijd contact met ogen en huid.
- Zorg voor voldoende ventilatie.
- Rook niet in de buurt van verf.
- Asbestvezels zijn schadelijk voor de gezondheid, het kan namelijk kanker of stoflongen veroorzaken.
- Asbesthoudende producten mogen alleen verwijderd worden door speciaal opgeleide werknemers.
- Bacteriën, virussen en schimmels kunnen ziektes en aandoeningen veroorzaken.
- Het is belangrijk om altijd hygiënisch te werken, onder andere door het dragen van schone kleding en het regelmatig wassen van de handen

Bij blootstelling aan dien je:

- Onmiddellijk te spoelen met veel water.
- Verontreinigde kleding direct uit te trekken.
- Bij oogcontact doorgaan met spoelen zolang als mogelijk is.
- Bij elke huid- of oogcontact met loog of zuur een arts te raadplegen

#### Artikel 7. Gewasbescherming.

Binnen bedrijven in de glastuinbouw wordt preventief gespoten om het gewas te beschermen. Voor deze werkzaamheden is een speciaal certificaat nodig. Voer deze werkzaamheden dan ook alleen uit als je in het bezit bent van dit certificaat. Mocht je deze werkzaamheden uitvoeren zorg dan dat:

- Bij het klaarmaken voor aanvang van de werkzaamheden dat u voldoende bent beschermd (volgelaatsmasker, overall, handschoenen, laarzen).
- Kijk voor aanvang met het spuiten of er geen medewerkers in de kas werken of aanwezig zijn.
- Dat na het spuiten je de gebruikte persoonlijke beschermingsmiddelen goed reinigt.

Als je werkzaamheden moet verrichten in de kas nadat er gespoten is, zorg dan dat:

- Je niet werkt in een gewas dat nog nat is van een toepassing met behandelingsmiddel.
- Was de handen voor en na het pauzeren.
- Houd de huid zoveel mogelijk bedekt om blootstelling aan de middelen te voorkomen (lange broek en een shirt met lange mouwen).

*Let op!*

Op de ARBO-checklist kun je altijd terugvinden welk persoonlijk beschermingsmiddel noodzakelijk is bij het werken met een gevaarlijke stof.

#### Artikel 8. Werken op hoogte

Europese richtlijnen bepalen dat werken op hoogte alleen is toegestaan als er wordt gewerkt vanaf een veilige ergonomisch verantwoorde steiger, stelling, bordes of werkvloer. Het werken met een ladder mag daarom alléén als het risico op ongevallen zo klein is, dat er geen reden is om andere arbeidsmiddelen te gebruiken. Bovendien moeten de werkzaamheden van korte duur zijn. Ook als een locatie niet kan worden aangepast, is het gebruik van een ladder toegestaan. Dit geldt bijvoorbeeld bij monumenten waaraan niets mag worden bevestigd. Steigers bouwen en onderhouden is een specialistisch werk. Een goed gebouwde steiger is een veilige werkplek en daarom is het van belang dat je nooit iets verandert aan een steiger.



### *Veilig werken met steigers*

- Breng nooit veranderingen aan op de steigerconstructie, dit kan grote gevolgen hebben
- Controleer altijd uw schoenen op gladheid, ga niet met gladde zolen aan de slag.
- Vermijd dat materialen of gereedschappen naar beneden vallen.
- Gebruik altijd uw persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Een steiger mag nooit worden gebruikt bij onweer of bij windkracht 6 of hoger.
- Laat een hang- of rolsteiger nooit onbeheerd achter.
- Laat geen materiaal of gereedschap rondslingeren, dit voorkomt struikelen en vallen en bevordert tevens de veiligheid van de collega's die op lager gelegen vloeren werken.
- Werk nooit vanaf ladders en trappen die zijn opgesteld op de werkvloeren van een steiger.
- Waarschuw uw direct leidinggevende, wanneer er sprake is van gladde vloerplanken en looppaden;
- Raadpleeg altijd de steigerkaart voor het betreden van de steiger.
- Gebruik altijd een deugdelijke harnasgordel in combinatie met valbeveiliging op een hangsteiger.
- Controleer altijd bij aanvang van het werk het aantal contragewichten. Zet de hangsteiger circa 30cm boven de grond en spring dan een paar keer op de steigervloer.
- Controleer daarna de verankering.
- Controleer een rolsteiger altijd op stabiliteit.
- Zet voor het betreden van de rolsteiger de wielen op de rem.
- Beklim de rolsteiger altijd via de binnenzijde.
- Een rolsteiger mag maximaal 8 meter zijn.
- Verrijden van een rolsteiger waar zich personen op bevinden is verboden!

### *Veilig werken met ladders*

Het werken met ladders is alleen toegestaan als er sprake is van een korte klus of een locatie die niet kan worden aangepast aan andere arbeidsmiddelen, bijvoorbeeld een gebouw waaraan geen materieel kan worden bevestigd omdat het een monument is. Hieronder staan de belangrijkste veiligheidsregels aangegeven voor het werken met ladders:

- Controleer de ladder voor gebruik op beschadigingen.
- Gebruik nooit een beschadigde of gebroken trap/ladder.
- De ladder moet vlak en stevig staan, op een vaste ondergrond in een opstelhoek van 65° - 75°. Richtlijn: zet de benen tegen de onderste sport aan, als men rechtop staat moet men met de gestrekte arm de muur kunnen aanraken.
- Gebruik nooit een ladder bij wind kracht 6 of hoger.
- Daal af en beklim een ladder altijd met het gezicht er naar toe.
- Beklim de ladder niet hoger dan de vierde sport van bovenaf (is meestal rood gemarkeerd).
- Verricht geen tijdelijke reparaties aan een ladder, laat reparaties over aan een deskundige.

### *Buisrailsysteem*

- Controleer vooraf of de buizen stabiel liggen en de grond niet is verzakt.
- Meld verzakkingen direct bij de leidinggevende of via de pad registratie.
- Controleer of de veiligheidsvoorzieningen op de buisruilwagen zijn aangebracht en of ze werken (hekken en scheefstand-signalering).

## **Artikel 9. Werken in besloten ruimtes**

Moeilijk toegankelijke procesapparatuur, riolen, putten en kelders vallen onder de categorie 'besloten ruimtes'. Een normale werkhouding is hier vaak niet mogelijk en er is meestal sprake van slechte ventilatie. Voor het werken in besloten ruimtes is een speciale werkvergunning nodig. In de werkvergunning staan ook de specifieke veiligheidsvoorschriften vermeld. Vraag ernaar bij je contactpersoon op de werkplek en/of controleer de ARBO-checklist.



## Artikel 10. Werkvergunningen

Op sommige werkerreinen gelden werkvergunningvoorschriften. In een werkvergunning staat altijd nauwkeurig omschreven wie welk werk doet, hoe en waar. Ook vind je in de werkvergunning welke veiligheidsmaatregelen nodig zijn, wie daarvoor verantwoordelijk is en of de maatregelen zijn genomen. Als een werkvergunning geldt voor de plek waar jij gaat werken, dan hoor je dit via je contactpersoon op de vestiging. We vertellen je dan ook welke specifieke regels er gelden en wijzen je op de bijbehorende ARBO-checklist.

### *Meer informatie*

We zijn samen verantwoordelijk voor een veilige werkplek. Daarom willen we graag dat je goed voorbereid aan de slag gaat en dat je ook ergens terecht kunt als het niet gaat zoals het hoort. Mocht je twijfelen of je op de hoogte bent van de juiste regels of signaleer je dat veiligheidsregels onvoldoende worden nageleefd op je werkplek, laat dit dan direct aan ons weten.

## Transport / chauffeur bedrijfsauto

---

### Artikel 1. Chauffeur bedrijfsauto

Voor al onze chauffeurs vullen we een formulier "Voorwaarden auto uitgifte / inname" in. De bestuurder is echter altijd zélf (wettelijk) verantwoordelijk voor de veiligheid van het voertuig.

We wijzen je daarom op een aantal voorzorgsmaatregelen, die je kunt nemen:

- Controleer voordat je gaat rijden de banden, remmen, verlichting, claxon en het oliepeil.
- Zorg voor schone ramen en spiegels.
- Controleer de wagen voor en na het rijden en meld eventuele mankementen direct bij je leidinggevende.
- Controleer en beveilig vrachten voordat je gaat rijden.
- Neem geen passagiers mee als het voertuig daarvoor niet geschikt is. Kun je wel passagiers vervoeren en je bent dit van plan, doe dat dan uitsluitend in overleg met het bedrijf.
- Gebruik opstappen en handvatten, indien aanwezig, en zorg dat ze schoon en vetvrij zijn.
- Rijd voorzichtig en alert. Kijk uit voor voetgangers, met name bij het achteruit rijden. Zorg, indien mogelijk, dat je bij het achteruit rijden gebruik maakt van iemand die je aanwijzingen geeft.
- Haal de sleutels uit het contact als je het voertuig verlaat. We doen samen ons best om het werk zo goed en snel mogelijk uit te voeren. Houd je hierbij altijd aan de regels en voorschriften. Eventuele boetes voor verwijtbaar gedrag, zoals te hard rijden, zijn altijd voor eigen rekening!

## Administratieve beroepen

---

### Artikel 1. Veiligheidsregels voor beeldschermwerk

Als je meer dan 2 uur per dag beeldschermwerk verricht, spreken we van een 'beeldschermwerkplek'. Een juiste inrichting van die werkplek kan rug-, nek- en oogklachten voorkomen. Bovendien kun je zelf zorgen voor voldoende ontspanning. Met enkele eenvoudige ontspanningsoefeningen kun je voorkomen dat je te lang in eenzelfde houding zit en verbeter je de doorbloeding van lichaamsdelen die minder bewegen tijdens beeldschermwerk.

### Artikel 2. Inrichting van je werkplek

Een goed ingestelde werkplek biedt je lichaam optimale ondersteuning. Volg daarom onderstaande richtlijnen op. Wissel ook regelmatig van lichaamshouding en wissel je beeldschermwerk af met andere werkzaamheden.

#### *Beeldscherm*

- Plaats je beeldscherm en toetsenbord recht voor je.
- Voorkom invallend licht op je beeldscherm. Plaats de bovenrand van je beeldscherm op ooghoogte.
- Een optimale kijkafstand ten opzichte van je beeldscherm is 50 - 70 cm.
- Een lichte achtergrond met donkere tekens geeft het meest rustige beeld.
- Gebruik bij voorkeur niet meer dan 4 goed te onderscheiden kleuren.



- Houd je hoofd rechtop en voorkom veelvuldig voorover buigen.

#### *Toetsenbord en muis*

- Plaats het toetsenbord zo dat tijdens het intoetsen de polsen licht gebogen zijn en ondersteund worden.
- Plaats de muis direct naast het toetsenbord.
- Til de muis zo min mogelijk op. Je werkvlak moet groot genoeg zijn om met de muis de cursor over het hele scherm te kunnen bewegen.
- Bedien de muis vanuit de arm en niet vanuit de pols.
- Laat je vingers ontspannen op de muis rusten en niet geforceerd boven de knoppen houden.
- Ken de sneltoetsfuncties op het toetsenbord en van het programma waarin je werkt. Dat is beter dan het gebruik van muisfuncties.
- Gebruik bij voorkeur de 'scrol'-functie van je muis, via het zogenaamde muiswielje.

#### *Zithouding*

- Maak met je bovenbenen een hoek van 90 graden met je onderbenen voor een ideale zithouding.
- Zorg ervoor dat je bovenbenen niet worden afgekneld, bijvoorbeeld door strak zittende kleding of een verkeerde zithouding.
- Gebruik een voetensteun als de stoel of tafel niet lager kunnen worden ingesteld. Op het puntje van je stoel zitten is niet goed voor een optimale zithouding.
- Voorkom werken met opgetrokken schouders.
- Zit tegen de rugleuning en zorg ervoor dat er een vuist tussen de voorkant van de stoel en de knieholte past. Verstel de rugleuning van je stoel als dit niet het geval is.
- Zorg dat je de bolling van de rugleuning (lende-steun) voelt tegen de bovenrand van je bekken of in de holling van je rug.
- Zorg dat de armleningen op de juiste hoogte staan. Dit bepaal je door je rechterhand op je rechter sleutelbeen te leggen. Als je bovenarm nu ontspannen naar beneden hangt, geeft de hoogte van je elleboog aan hoe hoog de armsteun moeten worden afgesteld. Doe dit ook apart voor de linkerkant, want hierin kan verschil zitten.
- Stel de armsteunen zo af, dat je ellebogen dicht bij je lichaam blijven.

#### *Werkbladhoogte*

- Je armen zouden in een hoek van 90 graden moeten rusten op je werkblad. Bij voorkeur is de hoogte van je werkblad gelijk aan die van je armsteunen.

#### *Laptop*

- Werk je op een laptop, gebruik dan een laptop houder voor de juiste hoogte van je beeldscherm en werk met een losse muis en los toetsenbord.

### **Artikel 3. Voorkomen is beter dan genezen**

Ontspanningsoefeningen zijn een eenvoudige manier om klachten te voorkomen. Je kunt de oefeningen het beste zittend uitvoeren, als je in de juiste zithouding zit. Doe alle oefeningen altijd in je eigen tempo en let er op dat ze geen pijn veroorzaken. Heb je pijnklachten, overleg dan eerst met je huisarts welke oefeningen geschikt zijn voor jouw situatie.

#### *Oefening 1 - hoofd*

- Zit rechtop, breng je kin naar je borst en weer langzaam terug. Laat je hoofd naar achteren vallen en weer terug
- Breng je hoofd eerst naar links en dan naar rechts, alsof je je oor op je schouder legt.
- Herhaal de oefeningen 6 tot 10 keer.

#### *Oefening 2 - schouders*

- Maak een zo groot mogelijke cirkel met je schouders, door ze eerst naar voren dan naar beneden, achteren en boven te brengen. Houd de rest van je lichaam zo stil mogelijk



- Herhaal de oefening 6 tot 10 keer en doe dan hetzelfde in tegenovergestelde richting.
- Breng je schouders naar je oren, houd ze een seconde daar en laat ze dan vallen. Herhaal dit 6 tot 10 keer.
- Deze oefening kun je zowel staand als zittend doen.

#### *Oefening 3 - handen*

- Ontspan je schouders en laat je armen losjes langs je lijf hangen.
- Wapper ongeveer 20 seconden met je handen.

#### *Oefening 4 - vingers en polsen*

- Breng je handpalmen naar elkaar op borsthoogte.
- Draai je handen in de richting van je borst terwijl je tegelijkertijd je armen strekt en houd dit enkele seconden vast.
- Herhaal deze oefening 5 keer.

### **Artikel 4. Afwisseling loont!**

Zorg voor voldoende lichamelijk afwisseling in je werkzaamheden. Voldoende lichaamsbeweging zorgt voor een goede doorbloeding. Spaar kopiëren, printjes halen en faxen dus niet op, maar loop wat vaker. Neem de trap in plaats van de lift en zorg ook buiten werktijd voor voldoende lichaamsbeweging door bijvoorbeeld te wandelen of te fietsen.

Wissel je beeldschermwerk minimaal eens in de twee uur af met ander werk, zoals bellen of archiveren. Zelf halen we regelmatig koffie voor onze collega's. Overigens is water drinken ook heel goed. Het helpt bij het afvoeren van afvalstoffen in je lichaam. En als je privé ook veel achter een beeldscherm zit, zorg dan ook voor een goede lichaamshouding en ontspanningsoefeningen.

### **Artikel 5. Toch klachten?**

Een goede werkplek, de juiste afstelling ervan en de juiste ontspanningsoefeningen kunnen klachten voorkomen. Mocht je echter toch last krijgen door het uitoefenen van je werk, wacht dan niet te lang met het waarschuwen van je leidinggevende, je huisarts of je bedrijfsarts. Hoe eerder je geholpen wordt, hoe groter de kans dat je klachten snel verdwijnen.

---

Kantoor Oostland	Kleiweg 191a	3051 XH Rotterdam	010-4222533
Kantoor Westland	Transportweg 3d	2676 LM Maasdijk	0174-723930
Kantoor de Zuidplas	Moerkapelse Zijde 5	2752 BA Moerkapelle	079-7200877

---



## Wat te doen bij: **BRAND - ONGEVAL**

Alarmeer de brandweer, de politie of de bedrijfsarts altijd via de portier



**ALARMNUMMER:** \_\_\_\_\_

- Zeg duidelijk:
- Wie u bent.
  - Wat er is gebeurd.
  - Waar het is.



**BIJ ONGEVAL:** \_\_\_\_\_

- Blijf bij het slachtoffer tot bedrijfshulpverlener aanwezig is.
- Volg instructie bedrijfshulpverlener op.



**BIJ BRAND:** \_\_\_\_\_

- Voorkom uitbreiding.
- Gebruik blusmiddelen.
- Sluit ramen en deuren.



**Denk om uw veiligheid. Bij rook altijd vluchten.**



**GEBOUW VERLATEN:**

- Volg richtingaanwijzingen (zie pijlen op de evacuatieborden en in de gangen).
- Gebruik de nooduitgangen.
- Verzamel u op een veilige plaats.
- Verlaat nooit het terrein zonder u af te melden.
- Volg de aanwijzingen van de bedrijfshulpverleners op.





## GEBODTEKENS

Bijlage 2



oogbescherming  
verplicht



gehoorbescherming  
verplicht



helm  
verplicht



werkschoenen  
verplicht



veiligheidshand-  
schoenen verplicht



veiligheidskleding  
verplicht



lichte adembescherming  
verplicht



adembescherming  
verplicht



gelaatbescherming  
verplicht



veiligheidsharnas  
verplicht



nooddeur  
vrijhouden



handenwassen  
verplicht



beschermpetje  
verplicht



haarbedekking  
verplicht



voetafscherming  
verplicht



baardmasker  
verplicht



## WAARSCHUWINGSTEKENS

---



giftig



bijtend



brandgevaarlijk



milieugevaarlijk

## WAARSCHUWINGSTEKENS

---



giftige stoffen



bijtende (corrosieve)  
stoffen



ontvlambare stoffen



schadelijke of irriterende  
stoffen



brandbevorderende



biologisch besmettings  
gevaar



opgelet gevaar



glad oppervlak



opgelet  
transportvoertuigen



gevaarlijke elektrische  
spanning



## VERBODSTEKENS

---



verboden te betreden



mobiele telefoons  
verboden



verboden toegang voor  
onbevoegden



verboden voor voetgangers



verboden te roken



verboden voor transport-  
voertuigen

## REDDINGSTEKENS

---



veiligheidsdouche



Verzamelpaats bij  
calamiteiten



nooduitgang



bedrijfshulpverlener



telefoon voor redding  
en eerste hulp



EHBO post



oogspoelstation



AED



## BRANDBESTRIJDINGSTEKENS

---



brandmelder



bluslang



brandblusser



telefoon voor  
brandalarm



blusdeken